แหล่งการเรียนรู้ชุมชนกับการฟื้นฟูอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวชอง

A COMMUNITY LEARNING CENTER AND THE REVITALIZATION OF THE CHONG ETHNIC IDENTITY

สิริรัตน์ สีสมบัติ 4737647 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนซ์ : รัตนา บุญมัธยะ, อ.บ., M.A., Ph.D., อภิญญา บัวสรวง, ศศ.บ., M.A., สุวิไล เปรมศรีรัตน์, อ.บ., อ.ม., Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มุ่งตอบคำถามสำคัญว่าแหล่งการเรียนรู้ชุมชนช่วยฟื้นฟูอัตลักษณ์ชาวชองได้อย่างไร? โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาความสัมพันธ์ของแหล่งการเรียนรู้ฟื้นฟูภาษา-วัฒนธรรมชองกับการฟื้นฟูอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ชาวชอง กระบวนการฟื้นฟูอัตลักษณ์ทางชาติพันธ์ชาวชองผ่านศูนย์ชอง และการเสนอแนวทางการพัฒนาศูนย์ชอง โดยใช้หลักการทางพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวชองและคนในชุมชนเป็น สำคัญ การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูลภาคสนามผ่านการทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม ชาวชองและศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต ด้วยการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล สำคัญ และการสนทนากลุ่มย่อย รวมทั้งได้นำแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ และหลักการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น มาเป็น แนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า ศูนย์ชองมีส่วนประกอบสร้างการฟื้นฟูอัตลักษณ์ชาวชองในท่ามกลางการ เปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และการพัฒนาประเทศ ชาวชองสร้างอัตลักษณ์ผ่านกิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษา และวัฒนธรรมที่ศูนย์ชอง เพื่อสร้างความหมายในการอธิบายตนเองผ่านภาษาและวัฒนธรรม ด้วยการสร้างระบบ เขียนภาษาชอง การผลิตหนังสือนิทานภาษาชอง การนำเสนอนิทรรศการ "สวนภาษา" และ "ชึ้มช้อง" (คนชอง) และ การผลิตสัญลักษณ์ เชิงพิธีกรรมการแต่งงานชอง เพื่อเป็นเครื่องมือในการประกาสตัวตนทางวัฒนธรรมชองให้เป็นที่ รู้จักของคนในสังคมและชุมชน ชาวชองมีการนำเสนออัตลักษณ์ตนเองผ่านงานพื้นฟูประเพณีแบบคั้งเดิมในบริบท สังคมสมัยใหม่ เพื่อการธำรงอยู่อย่างมีตำแหน่งแห่งที่ทางอัตลักษณ์วัฒนธรรมประเพณีของ และสานสัมพันธ์ระบบ เครือญาติชาวชองในชุมชนให้แนบแน่น ตลอดจนการสร้างสำนึกชาติพันธุ์ชองในภาคตะวันออกโดยอาศัยการสื่อ ผ่านวัฒนธรรมบางอย่างของความเป็นชอง นอกจากนั้น กลุ่มชาวชองยังได้มีการฟื้นฟูอัตลักษณ์ทางภาษาผ่านแหล่ง เรียนรู้ที่เป็นโรงเรียนในชุมชน เพื่อสร้างภาพความเป็นตัวตนคนชองให้ขืนอยู่ในสังคมอย่างภาคภูมิใจ และมีศักดิ์ศรี ในสังคมไทยมากขึ้น

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาศูนย์ชองต่อไป คือ ควรนำเสนอพัฒนาการของการฟื้นฟูอัตลักษณ์ทาง ภาษา ประเพณี และระบบความสัมพันธ์ของชาวชองในชุมชน รวมถึงสิ่งที่บ่งบอกถึงศักดิ์ศรีและความมีอารยะของ ความเป็นคนชอง จัดนิทรรศการและสร้างกิจกรรมที่สอดคล้องกับเงื่อนไขบริบทวิถีชีวิตหรือตัวตนคนชองในสังคม ปัจจุบัน โดยการปรับปรุงพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ฯ ต้องอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ชอง / พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น / แหล่งเรียนรู้ชุมชน

290 หน้า

A COMMUNITY LEARNING CENTER AND THE REVITALIZATION OF THE CHONG ETHNIC IDENTITY

SIRIRAT SRISOMBAT 4737647 LCCS/M

M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: RATANA BOONMATHYA, M.A., PH.D., APINYA BUASUANG, B.A., M.A., SUWILAI PREMSRIRAT, Ph.D.,

ABSTRACT

This study sought to examine how a community learning center for Chong' Culture and Language Revitalization in Thailand would be able to revitalize the Chong ethnic identity. The objectives of the study were as follows: to study the relationship between the center and the revitalization of the Chong ethnic identity, to study the process of the Chong ethnic identity revitalization via the center, and to recommend a guideline for developing the center adhering to the principles of the local museum, emphasizing the village participatory approach. This qualitative research collected field data from working together with the ethnic group and the Resource Center for Revitalization and Maintenance of Endangered Languages and Cultures by observing activities and interviewing key informants and holding focus group discussions. The data were analyzed based on the ethnic identity concept and local museum principles with the village's participation.

The research findings revealed that the center helps revitalize the Chong ethnic identity amid social changes and national development. In order to transmit their own identity via culture and language, activities of preserving and revitalizing the ethnic culture and language identity were expressed through the center. The four major activities were as follows. First, written language identity was created by inventing their own orthography. Second, there were reproductions of Chong identity in the form of Chong-based story booklets, and exhibits of Chong Language Gardens, and reproduction of cultural identity through symbolic marriage costumes. These represent-ed means to publicize the Chong unique cultural identity. Third, in order to maintain their cultural space (in the mainstream society) and to strengthen their kinship in the community, the Chong publicized their own identity by reviving their traditional customs and activities in the new social context. Finally, the Chong created their ethnic consciousness and inter-ethnic group relationships in the Eastern region by highlighting some cultural aspects, particularly their languages, traditions, beliefs and lifestyle. Moreover, Chong linguistic identity has been revitalized via formal education in community schools, indicating that the Chong have fought to maintain their identity and claim their legitimate rights and power in the mainstream society.

The guidelines to develop the center are recommended as follows. A development process of the revitalization of linguistic identity, traditions and community relationship as well as the Chong's prestige and civilization should be presented. Exhibitions and activities in line with Chong conditions and identity in current social contexts should be held. Furthermore, any improvements or developments of the center should genuinely be participated in by community members.

KEY WORDS: CHONG ETHNIC IDENTITY / LOCAL MUSEUM / COMMUNITY LEARNING CENTER

290 Pages